

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1688

XLII. In Domin. XIII. Post Pentec: Occurerunt ei decem viri leprosi. Luc, 19.
12 Arg. Tribunal leprosorum.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56320](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56320)

seleat coronam: Hic miser profecto gravissimis torquetur doloribus. Audi hæc saucius, qui animam proximè acturus erat, & reposuit: O mi rex nequaquam me ita conficiunt hæc vulnera, quam quod malum habeam vicinum. Leviora mihi accidunt hæc tormenta, quam ipsius technæ, ac impropria. In corpore hæc vulnera ab hoste suscepti; sed à vicino in animo fixa manent, Cui rex: Bono esto animo, vindicaturum te ab eo me recipio, si convalueris. Eheu quoties in similes threnos alii prorumpere coguntur: Non ita me pungit colica, quam dentrata proximi iurgia. Non tam me casus macerant sinistrores, quam lividus vicini oculus. Malim commorari Leoni, ac draconi, quam meo vicino.

Olim dictum in proverbii: *Homo homini Deus*. Providet unus alteri, consulit, opitulatur, perinde ac Numen aliquod. Nunc vero rectius, & verius receptum est istud: *Homo homini lupus*. Indiget quispiam pellibus, quibus corpus involvat; carnibus quibus refici-

at, & illico circumspicit oviculam; quam deglubat. *Homo homini lupus*. Prodit alter pennis nobilioribus conspicuus, & ipse, perinde ac lupus, insidias struit. Postulat iste quippiam ad pedes provolvitur, pretia redemptionis interponit, nec quicquam amplius, quam ovicula à lupo obtinet. *Homo homini lupus*.

Et talibus ego, gemellisque sociis vitam promiserim beatam? Hisne calculum ad regnum adjecerim? Adjiciat sane qui ignorat cælum haud pro lupis esse conditum. Adjiciat; quæ latet exclusas à cœlestibus nuptiis fatuas virgines, quod oleo destitutæ fuerint. Adjiciat, qui nunquam fulmine illo ictus: *iudicium sine misericordia illi, qui non facit misericordiam*. Ego, ut id nullo ex fundamento polliceri præsumo; ita admonitos velim, ut dum sunt in via proximos recognoscant, iisdem ad mensuram facultatum, ac talentorum sibi creditorum opitulentur. Faciant sibi amicos de Mammona iniquitatis, ut cū defecerint, recipiantur in æterna tabernacula. Amé.

Iac. 2. 13.

CONCIO XLII.

IN DOMINICA XIII. POST PENT.

Occurrerunt ei decem viri Leprosi Luc. 19. 12.

ARGUMENTUM.

Tribunal Leprosorum.

Eam Fœdas Judiciales expirare, novumque subrogari Magistratū animadvertit. Aud. Apud Romanos sublatis Regibus, & suffectis Consulibus, creati erant Decemviri, qui ut Plebis cetera ex Græcia allata promulgaverant, inq; tabulas retulerant; ita cau-

tas, qua religionis, qua civiles dijudicabant. Ab his ad alias civitates traductus mos est; ut & ipsi citra Consules, Decemvros Patrum conscriptorum, vel etiam scabinos eligerent, iisdemq; potestatem dirimendi controversias committerent.

Z z

Ejus-

Ejusmodi Senatum in decem lepro-
sis coactum hodiernum nobis exhibet
Evangelium. *Occurrerunt ei decem vi-
Leprosi.* Sed numquid hi sedere pro
Tribunali, ac præesse Causidicorum
rostris poterunt? Quidni verò?
cum nullo legali impedimento
constricti teneantur. Nam si
quis illis maculam, turpitu-
nemque objiciat; ajo etiam Thecistes
turpissimus mortalium, Atheniensium
agebat forum. Deformis itidem *Alo-*
pus Xanto Philosopho in arbitrum
aliorum suffragiis datus erat. Terentium
alii Rhadamanti judicia exercebant
in alios, nullo contra hiscere auden-
te.

Silepram ipsorum alter in Jus vo-
cat, is noverit bene multos Regum, ac
Principum hac lue infectos exitisse,
& nihilominus causas sapientissime
definivisse.

Quod si verò per legem veteris Co-
dicis ex civitate quispiam eos arceat,
proferbatque; ex templis minimum ex-
cludi nequeunt; quin judiciis præsi-
deant, & rostra occupent. In horum
iraque Tribunali causas nonnullas
contra scelestos ex Evangelii Protocollo
adducturus, vos æque Judices, ac
Auditores cæteros attentos percipio.

Partitio

II. Citantur ad hoc æquissimum,
sapientissimumque Scabinorum Leproso-
rum judicium desides, ac maridi; per-
peram verecundi, ac extremè ingrati.

§. I.

In Jus vocantur Servi inutiles.

III. Sistant se imprimis servi inu-
tiles, salutisque suæ omnino incurii.
Accedant, Actio vobis eam ob rem
intentatur, quod vos à Deo O. M.

*Servi ma-
cidi in Jus
vocantur*

talentis maximis instructi in tantum
languori desidiaque mancipaveritis,
ut si vobis funis imponeretur, armare-
turque cultro dextera, quo rescindi
posset, malletis longa fieri litera, infau-
stumque præcludere spiritum, quam
manum ad funem disfluendum attol-
lere. Vel si in grabato decumberetis,
tempestasque valida immineret, aut
ruina proxima domus impenderet, e-
ligeretis mergi, aut obrui, quam de
eo vos proripere. Vel etiam si stertere-
tis sub tegmine fagi, aut fui, non ex-
tenderetis manum ad fructum decer-
pendum, rametsi fame occumben-
dum vobis foret.

Intelligitis opinor, quæ dico, arbi-
tri æquissimi. Ex his viris, sceminis-
que, quas præsentibus hic arbitramini,
reperire est tam maridos, testudine-
osque; ut cum laqueum sibi à Sathana
inici perspiciant, quo in gehennæ
furcam attrahantur, eumque cultro
renitentis voluntatis præscindere, non
assentiendo possint; ipsi brachia de-
mittunt, aut ultro laqueum amplex-
antur, sibi in interitum injecturi sem-
piternum. Alii in scelorum volutabro
resupinati, detonante desuper Numi-
ne, extremaque minitante, vel ma-
num admoveere pectori, vel assurge-
re ad pœnitentiam detrectant. Alii
demum juxta arborem vitæ positi,
quum illius ad manum fructus abun-
dantissimè habeant, ad eos sumendos
vel manum levare, vel os aperire de-
dignantur. Præstolantur divinum da-
piferum, qui illis oscitantibus, aut cum
fatis luctantibus, nullo eorum com-
modo illum ingerat.

IV. In quos tum Jus Civile, tum
Canonicum severe, acriterque decer-
nit

*Pignorum
supplicium*

ait. Quippe in illo Cenforia nota, teste Gellio, apud Romanos plectebantur; qui negligentius agrum suum coluissent; aut vineas suas sordescere passi essent. Solon itidem Legifer sapientissimus in eisdem ærariam multam constituit. Alii itidem leges mandant, subrogatis aliis, privare eos muneribus suis.

acceleravissent? Reposuerunt; *Domus cara*, cara domus, licet parva. Quo audito excandescens Jupiter eisdem fulminavit, ut deinceps in perpetuum, perinde ac carcerem, domum suam bajulantes circumferrent.

Quod si autem tam acerbè in hanc forensem eorum desidiam pronuntiatum est; perpendite quantum gravius in eos statuendum sit, qui animæ propriæ negligunt salutem? An non merentur fulmen in se à Jeremia Vate detortum: *Maledictus homo, qui facit opus Domini fraudulenter.* seu ut alia lectio habet *negligenter.* Vel illud in Antistitem Ephesium vibratum à Domino: *Quia rapidus es, incipiam te evomere ex ore meo.* Vel aliud multò gravius, ac penetrabilius? Vos sapientissimi aristides dijudicate, desides verò, atque incurii sententiam audite.

VI. Quantopere animus impiger, & solers ad salutem obtinendam necessarius sit, quàm nostro bono, quàm aliorum damno didicimus. Etenim quum plures essent in Judæa vitio lepræ infecti, inque uno simul leprodochio hospitaremur, nos soli sanitatē consecuti sumus, qui impigrè obviam processimus, affectuque intensissimo exoravimus; aliis lepra ad desidiam indies in deterius vergente extinctio. Ergo si salus corporis non datur præterquam industriis, ac studiosis, quantum minus animi dispensabitur, desidiam, torporeque marcenribus. Stagnantiam suam in accuranda corporis sanitate socii nostri plerique, immatura morte, expiare

Gell. lib. 4. c. 12.

Plus. in Solone

Capit. Vigil. de præf.

Ecc. 12. v. 2

Matth. 25.

Fabula de Lemacibus

Jure Canonico liturato, stercoreibus, aut lapide luto conspurcato ad ignominiam impetebantur. Ita enim loquitur: *In lapide luteo, & de stercore bouum lapidabitur piger.*

Novum Testamentum ad perpetua eos condemnare videtur ergastula. Nam cum Dominus servo in desidi credidisset talentum ad versuram faciendam, repetiturus ab eo in reditu lucrum, ipse abscondit pecuniam illius, & non nisi eodem redeunte è sudario citra ullum fructum deprompsit. Quam ob rem à Domino acerbissimè reprehensus est, ablatoque talento in tenebras exteriores protrusus. *Servum nequam projicite in tenebras exteriores ibi erit fletus, & stridor dentium*

V. Quod ex præjudicatis planius evadet. Jupiter quondam ad instar Affueri ostenturus divitias domus suæ omnem creaturam ad regale epulum invitari fecerat. Et illico obsecundaturi accinxere sese Leones, Cervi, Elephantes, Aquilæ, & cætera belluarum, altitiumque turba, quos omnes largissimè habitos, Xenii insuper opulentissimis donatos tandem dimisit. Post festum adrepunt etiam Testudines, & Limaces. quæcui quid velent, & qua de causa ad epulas non

Desidia punita

Jer. 48. 20.

Apoc. 3. v. 16.

Leprosi donati

piate sunt coacti, profectò incuriam animæ suæ, æternæ vitæ dispendio luere merentur.

Ne tamen tam severè in eos decernamus, quin potius saluti ipsorum consulamus, statuimus, ut deinceps ex lege veri Salomonis, non Solonis, velocius currant ad fontes vitæ sempiternæ. Vita enim hæc cursorum est, non licet tardare, quomodo licebit stare? Quomodo licebit relupinari, in qua nefas fatigari, aut cadere. *Omnes quidem*, ait Apostolus *currunt, sed unus accipit bravium*, sic currite, ut comprehendatis. Si DEUS creasset cunctos unâ homines, usurationis præditos, ac gratiæ dotibus æquales; ostenderetque cunctis magnitudinem gloriæ cælestis alia ex parte referando inferni barathrum, horrenda sua immanitate formidandum, hisque positus, revelaret ex omnibus unum, alterumve duntaxat salvandum esse, qui ferventius sibi deservisset, stadiumque certum celerius decurrisset, damnatis reliquis; quis tunc mortaliū contuens succensum Averni clibanum, simulque cælestem paradysum non adniteretur esse sanctior, stadiumque decurreret? Quanta æmulatione quisque complecteretur Numen, evitaturus illa Erebi tormenta, & possessurus æternantia gaudia? Nemo profectò esset qui totis viribus perfectior esse non allaboraret; qui torporem omnem, desidiamque non amandaret, qui somnum ipsum sibi non substraheret. An ergo in præsentis passu frigidioris ferri ad-

1. Cor. 9. v.
24.

Terror cō-
mendatur

decer, aut stimulo obtusiore impelli, quum credimus servum scientem voluntatem Domini sui, & non facientem vapulaturum multis? Quum credimus maledictum, qui facit opus Domini negligenter? Quum audimus inclamantem Doctorem Gentium *Sic currite ut comprehendatis. Omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium*. Orcus, si optio daretur; per cultros novaculasque ad sedes empyreas conaretur eluctari, vobis grave exit regia sanctorum via incedere? *Sic currite, ut comprehendatis*. Pro modico lucro ab aliis via longa decurritur; & pro pudor ad æterna bona possidenda alæ, si fieri posset, non affumentur. *Sic currite ut comprehendatis.*

1. Cor. 9. v.
24.

5. II.

Citantur perperam Verecundi.

VII. Insequitur causa eorum; qui vel ex malitia vel pudore pernicioso detrectant peccata sua Sacerdoti legitimo confiteri, Procurator causæ, ac Patronus præcipuus est Calvinus, qui ipsos hunc in modum vindicare conatur: Deo soli illi injurii extiterè, Davide concinente: *Tibi soli peccavi*. Ergo sufficiet ipsi soli confiteri. Sacerdos æquè peccator, ac alter quispiam; quomodo itaque demittet aliis non sibi. Ezechias, Manasses, multi que alii Deo confessi sunt, & justificati, quid itaque opus mysta? Decemviti hodierni audiunt, seque invicem respiciunt,

Psal. 50. v. 6.

spiciunt, tabulas consulunt, & habito
scrutinio decernunt.

Dominus JESUS nos ad Sacerdo-
res misit, & non nos nobismet com-
mendavit, aut sibi jus vendicavit?
Nonne ipse, uti aliis languoribus,
per se mederi potuit, ita & Lepre.
Utique. Nonne illi occurrit Naaman
in Jordanis balneo elutus? Nonne
Moysis manus leprosa prodigiosè à
solo Deo curata? Etiam, Cur ergo
nos ad Sacerdotes misit? *Itè ostendite
vos Sacerdotibus?* Nempe quia Lepre,
figura genuina, & propria peccati est
Fœtida illa, & absurda est; fœtidum,
absurdumque istud. Renascitur sua
corpori lepra; & animo sua oritur,
& repullulat peccati labes. Enervat
illa, corrumpitque omnes corporis
sensus; enervat, & destruit istud om-
nem fortitudinem, viresque animæ.
Arcebantur Leprosi à communione,
ac societate aliorum, ne, contagione
lepræ serpente latius, alii inficeren-
tur; arcendi sunt itidem & anathe-
mate rescindendi ab Ecclesia, qui a-
liis offendiculo esse possunt. Ergo ut
ostenderet peccatorem suam debe-
re lepram manifestare Sacerdoti, nos
etiam sistere, atque ostendere illis vo-
luit.

VIII. Et sanè quo fine S. Petro
Claves ligandi, atque solvendi tradi-
dit: *Tibi dabo Claves regni cœlorum?*
Quo fine in omnes Apostolos insuf-
flavit dicens. *Accipite Spiritum S. quo-
rum remiseritis peccata remittuntur eis?*
Sic non obstringantur peccatores, tan-

quam rei hisce Judicibus, eorumque
successoribus sese submittere, causam-
que conscientia suæ cognoscendam
exhibere.

IX. De primis Discipulis Domini *Act. 19. v.*
testatur Historia Actuum Apostolo-
rum: *Multique credentium veniebant,
confitentes, & annuntiantes actus suos.*
Syrus legit: *Renuntiabant offensis
suis, & confitebantur, quod fecerant.*
Hic agi de Confessione ex antece-
dentibus manifestò colligitur. Nam
cum quidam Judæi tentassent invo-
care nomen Domini super eos,
qui habebant Spiritus malos; insili-
ens in eos homo, in quo erat dæmo-
nium pessimum, dominatus ambo-
rum invaluit contra eos; ita ut nudi
& vulnerati effugerent de domo illa.
Quo terrore diabolico perculsi Chri-
stiani, habentes remorsum conscien-
tiæ, illico animæ suæ consulturi ad
exomologesim se contulere, libros-
que magicos, quos apud se habuere,
teste eodem Luca, in signum veræ
pœnitentiæ exussere. *ibid.*

X. Idipsum suadet universis frater *Luc. 5. v. 26*
Domini S. Jacobus Apostolus:
*Cœsitemini alterutrum peccata vestra; &
orate pro invicem, ut salvemini.* Non
tantum Deo vestro, sed alter alteri,
homo homini confiteatur. Hinc
belle monet D. Augustinus: *Ne-
mo sibi dicat, occulte apud Deum* *S. Aug. h.*
ago pœnitentiam; novit Deus, qui *49. ex 50.*
michi ignoscat, quid ago in corde. Ergo
sine causa dictum est: Qua solveritis *Matth. 18.*
in terra, soluta erunt in cœlis.

Z z 3 Ergo

Leprosi cur
ad Sacerdo-
tes misse

Confessio
secreta de
jure divi-
no
Matth. 16.

Luc. 28. v.
23

Matth. 23

Ergo sine causa sunt datae claves Ecclesiae Dei? Frustramus Evangelium Dei, frustramus verba Christi? Promittimus vobis, quod ille negat. Nonne vos decipimus? Et rursum: Erubescunt, seu dedignantur se offendere sacerdotibus, quos tamen inter lepram, & lepram discernere constituit Dominus. Sed nolo, ut ipsa decipiari opinione; quatenus confundaris confiteri coram Domini Vicario, vel tabescens pra pudore, vel cervicosus pra indignatione. Nam ipse similiter subeundum est iudicium, quem Dominus sibi non dedignatur Vicarium.

Pudor noxius
Eccli. 4. v. 25.

XI. Si vero pudor quempiam remorabatur, is audire debuit Ecclesiasticum sapientissime suadentem Ne confundaris pro anima tua dicere verum. Est enim confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam. Confusio officiens confessioni, novo intricat peccatorem sceleri. Confusio vero ex peccati confessione exorta adducit gratiam, & gloriam. Ipsa vindicat hominem ab aeterna confusione, peccata praeterita obtegit a futuris protegit, Quod igitur non erubuisti coram Deo & Christo Iudice, coram Angelo Deo Tutari, & Sathana accusatore committere, quodque tandem coram omni universo evulgandum est, quid vereris concedere illi, qui ante diem iudicii Christi loco iudicat non ad vindictam, sed gratiam tibi conciliandam. Overecundia, (lucclamo cum Mellitissimo Patre) expers rationis, inimica salutis, totius ignara honoris, & honestatis. Itane non pudet inquinari, & pudebit ab-

S. Bern. Ep.
285.

lui? Itane non pudet pingui cervice in Deum armari, & pudebit sub potenti ipsius manu humiliari. Fumus ignominiae fugimus, & in ignem nos praecipitamus.

XII. Quid ergo de his statuemus? Id sane quod sanxit Leo in A sinum. Leo quodam tempore tanquam Rex animalium iudicia habiturus constituit cervum, ut cornibus ita ingenio insignem, Auditorem causarum, quae caeterae belluae ad se deferrent. Venerunt omnes solo lupo, & asino excepto, Lupus vel distentus praeda, vel timore percussus moras trahebat. Asinus eo quod indignaretur Cervum sibi praepositum, etsi damnum in avena haberet ab equo non comparuit. Gestis omnibus Leoni subinde per otium a Cervo intimatis, citatur Lupus, & Asinus, & ad causam absentiae edicendum urgentur. Hic lupus quo poterat ranco quantumvis eloquio blandiri, ac purgare; Asinus vero propalam stomachari, aurelque suas huic muneri aptissimas depraedicare, nullo jure postpositum Cervo congeri. Notat stoliditatem, arrogantiamque bruti Leo, eundemque Lupi Auditorem jubet. Is avulsis mox Asini auriculis, eum etiamnum ferocientem, indignantemque cernebat, totum in frustra discepit. Hoc iudicium, suppliciumque a Lupis Avernibus vos manet; quotquot nunc scelera vestra confiteri erubescitis. Veniet enim tempus, quo revelabit Dominus pudenda vestra, in facie vestra, & ostendet gentibus ignominiam vestram.

Est ulade
Asino &
Leone

Presumptio
castigata

Mat. 3. v. 3

Veniet

Iob. 20. v. 27
 Veniet tempus, quo revelabunt cœli iniquitatem vestram, & terra ipsa confurget adversum vos. Veniet tempus, quo Mystam inclamabitis, & iusto Dei iudicio habere non poteritis. Et ne eveniat, nunc Confitemini alterutrum peccata vestra; nunc cum leprosis offendite vos sacerdotibus, nunc cum Naamano lavate vos non in Jordane, sed in balneo lachrimarum vestrarum, inque sanguine Christi JESU.

§. III.

Citantur Genimina Viperarum.

Ingratitudo popular
 XIII. Citantur tertium ex Prologo Evangelii Genimina viperarum. Citantur illi, quibus nihil inhumanius, aut immanius, aut ferius inter mortales invenitur. Citantur illi, quos omnium viventium sermo condemnat, verbo ingrati. Vestro, vestro imprimis maleficio evenit, ut cararactæ cœlestium influentiarum obstruantur; ut gemant in compedibus vicini; ut ex-pilentur delubra, exinaniantur urbes, exhauriantur provinciæ, vastitas in-cubet Lachesis dominetur.

XIV. Si inficias itis, aut fidem dictis derogatis, convinco vos imprimis exemplo Prolo parentis vestri Adæ. Hic uti compertum, liqui-dumque est omnibus, à supremo Naturæ Numine, gratiæ muneribus affatim cumulatus, inque paradisi delicias introductus factus erat Mo-narcha orbis, hæres cœli. Quis quæto illum, posterosque ipsius ex-

hac felicitatis patria exturbavit? quis ad stivam coegit? quis exuta chla-myde purpurea vilibus induit pelli-bus? Sola ingratitude? Ego, inquit Rupertus Abbas expendens hi-storiam, quod Deus creaverit ho-minem multis insignitum perfectio-nibus, quod illum in paradyso loca-vit, avidè circumspicere capi, num forsitam non ille gratias ageret pro talibus beneficiis? An supplex sub-missis in terram poplitibus tantum agnovit beneficium, quod ex so-la Dei clementia descenderat; cum-que reperirem, quod nullas gratias egisset, dixi: Indubie hic homo bo-norum omnium istorum patierur naufragium, & paradyso exturba-bitur, sicque evenisse comperi. *Quia formante Deo, & inspirante spiraculum vitæ non suspiravit. eodem spiraculo vitæ in Plasta sui faciem, ut adoraret, glo-rificaret, & gratias ageret eidem; quia tacita ingratitude tantum, tam-que felicem deliciarum locum quasi ra-pinam arbitratus occupavit; permisit Numen ea de causa tentare serpentem, subtraxit extraordinarias gratias, labi permisit, cumque tota sua eliminavit posteritate.* Etenim qui gratiam sibi collatam non agnovit, mirum non est, quod nec peccatum agnosceret, eoque deveniret, ut bona omnia amitteret. Id forsitam taxans Do-minus, ait ad Adam: Ubi es? No-verat probe ubi locorum esset; no-verat illum esse in paradyso, nove-rat esse sub ficu succinctum perizo-mate, verum non id sciscitatur Do-minus, sed potius: ubi est tua gra-titudo? tam cito beneficiorum meo-

*Rupert. l. 12.
 in Gen. c. 29.*

*Ingratitudo
 prima ho-
 minis ruina*

Job 38.

rum oblitus es? Itane beneficia mea non nisi maleficiis compensas? Adam ubi es? Vel ut loquitur idem Dominus ad Job: *Ubi eras cum me laudarent astra matutina, & jubilarent omnes filii Dei. Illi, ut ita dicam, à momento creationis suæ, Matutinum in templo meo decantant, cur in eodem cum ipsis choro, vel inferiore cum aliis creaturis non compares? cur cum iisdem Laudes non intonas? Cur non occinis: Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt nomini sancto ejus? Ubi vesperæ, ubi Magnificat? Quia inspirante Deo non suspiravit in faciem Conditoris sui, indulsit Dominus, ut mulier tentata à serpente, ipse à muliere succumberet.*

Psal,

Ingratitudo
conferit
Iudæos.

XV. Non creditis id? Convinco id manifestius exemplo, & infottunio populi Judaici. Et hunc Largitor bonorum omnium miris, ineffabilibusque gratis exornavit. Eductum ex ergastulis Ægypti quadraginta annis prodigiosissime sustentavit. Non junxit boves, agrum haud subegit, aut repastinavit, aut eruncavit, solis æstum non tulit, tempus mæssis non est præstolatus, non collegit aristas, non cõvexit in horreum, non triturravit, non pinsuit, non coxit panes, sed è cælo elaboratum angelicis manibus accepit, epulabatur nullo magyro condicente; denique nroductus est in terram promissionis fluentem lacte, & melle &c. Quis ex tam Elysiis eum expulit campis? Quis lac in absynthium, mel in fel ~~omni~~ uravit? Quis tandem caraktis

Babilonicis innexuit? Quis? sola ingratitude: *Incrassatus est dilectus, & recalcitravit, incrassatus, impinguat, dilatus, dereliquit Deum factorem suum. & recessit à Deo salutari suo; & oblitus est Domini Creatoris sui. Tantis præventus beneficiis dilectus ille populus, eo ingritudinis devenit, ut sequestrato Deo vivo, ac verò, demoniis gratificaretur, & non Deo. Quid factum? subdit Moyles in eodem Cantico: Vidit Dominus & ad iracundiam concitatus est, & abscondit faciem suam ab eis. Congregavit super eos mala, & sagittas suas complevit in eis, in tantum, ut in hodiernum diem sint omni populo in derisionem, & in sibilum.*

Deut 32. v.

Ibid.

Ingratitudo vineam Christi subvertit

XVI. Quid etiamnum forsitan à vobis supplicia nitimini? At vos redarguit calamitosissimus ipse vineæ Christianæ status? Nam quis quæso in tot florentissimis Asiæ locis mæceriam ejus dissolvit? quis in Palæstinæam vineam sanguine filii Dei rigatam Aprum Otthomanicum immisit? Quis etiamnum exacuit dentes, præterquam summa ingratitude?

Colligitur id evidenter ex querela Domini per Vatem Isaiam, qua in Judæos, qua in perfidos fideles instituta. *Quid est? ait apud eundem Dominus, quod debui ultra facere vinea mea. & non feci? An quod expectavi, ut faceret uvæ, & fecit labruscas? Et quod vinitoris officium omisi? quid in vinea mea*

Isa 5. v. 4. 5.

neglexit

neglexi? quid ei facere debui, & non feci? Anne in hoc peccavi, quod expectavi uvas? hæcine est culpa, hocine peccatum meum, longa expectatio fructuum, & nimia mea longanimitas? Hæcine ex uvis fecit labruscas? Longa mora, tempusque maturant uvas, meane ergo sola mora, & longanimitas, an verò vestra summa ingratitude reddidit immaturas? Eapropter mox supplicia in eam decernit: *auferam sepe[m] ejus*, nudando eam protectione mea, & erit in direptionem, Turcis & Tartaris. *Diruam maceriam ejus*, privando eam legitimis colonis, & erit in conculcationem, *non putabitur, nec fodietur*, ut compungatur corde; & *ascendent vepres*, & *spina peccatorum*, quibus offocabitur. Ecce hi sunt fetus vestri ò genimina viperarum; hi fructus vestri ò arbores autumnales, hæc stipendia vestra servi nequam, & inutiles.

XVII. Compertum id probè orbi universo est, & idcirco nulla est barbaries gentium, nulla morum tanta absurditas, quæ criminationis tela in ingratos non conijcet. Et licet alia vitia patronos suos nanciscantur, nemo uspiam est sive fur, sive sicarius, sive proditor, qui ingratitude non fulminet. Ipse omnis doli ac malitiæ artifex hoc unum expavescit scelus, & si illi vetula quæpiam ancillatur, regratificari in hoc mundo admittitur studiofissimè.

Vos itaque æquissimi Aristides, & in hos decernite, nigrumque, ut mereantur, theta inurite. Sed quid video contrahitis humeros, & causam hanc defugitis? Ita nimirum unguem in ul-

cere ponere detrectatis, & cum vos ipsos hæc causa tangat, decretum suspenditis. *Non est qui reversus est, nisi hic alienigena.* Appello itaque ad altius forum, decernat supremi subsellii Cancellarius magnus inquam Præsul Hipponensis, vos verò ingrati audite quid statuat? *Hac*, inquit, *animadversione percutitur peccator, ut moriens obliviscatur sui, qui dum viveret oblitus est Dei.* Alia judicia, alia statuunt supplicia, Tribunal supremum hanc pronuntiat sententiam, *ut moriens obliviscatur sui, qui dum viveret oblitus est Dei.* Vel etiam ratione debita Deus illius in morte obliviscitur, ne succurrat, qui ipsius in vita oblitus fuerat. Vidistis ipsamet nonnunquam homines in confinio mortis positos nullam admittere admonitionem, excludere saniora consilia, totos de filiis, non de se sollicitos. Unde hoc? *Hac animadversione &c.* Notastis forsitan alios exomologesim de die in diem differre, quoad infestum expuant spiritum. Unde quæso istud? *Hac animadversione &c.*

XVIII. Auditores mei, & quis nostrum est, qui gratias acceptas memori mente persolverit? Quis nostrum est, quem illæ sagittæ olim in populum Israeliticum directæ non petant? *Filios enutrivit, & exaltavit, ipsi autem spreverunt me.* Nonne ipse nos jam inde à cunabulis paterna sua providentia custodivit? Nonne ipse à funestissimis calamitatibus eripuit? Nonne à millenis subduxit casibus. Ecce aliæ nationes lue sæva exhauriuntur; aliæ ferro, ignique devastantur, aliæ inopia prellæ; nos hospites, nos pacifici, nos beati degimus. Et quotusquisque Numini pro

tanto beneficio debitas retulit gratias? si hominum quispiam vel dimidium tantum præstitisset eorum, quæ à Numine accepimus, obstrictissimos nos eidem profiteremur. Jam verò quia cælitus præventi sumus, nec gratias pendimus, nec grati esse curamus. Latrones sæpe, quod sublata substantia vitæ indulserint prosequimur favore; & nō liquescimus præ amore illius, qui contulit essentiam, vitamque cum nihil essemus? Clamat edocetque natura, nullam gratiam parem reddi posse parentibus, à quibus non nisi corpus fœtidum, peccato obnoxium, & omnibus miseriis hujus vitæ subiectum, in acceptis referre cogimur; & Domini Dei nostri, cujus beneficio animam divinæ particulam auræ, corpusque ipsam accepimus, immemores erimus? An naturam suam perdit aqua, quod sit in Oceano, & non in exigua scatebra? An amittit naturam beneficii, quod Numen illius sit author, cujus natura est benefacere velle. In homi-

nibus languidior est beneficentia, utpote ab eorum natura aliena, cui propria sola est indigentia. In Deo est vivacissima, à quo perinde tanquam ex fonte indeficientissimo promanat. Cur ergo dona ac beneficia amittent privilegium suum collata à Deo, quæ si facta fuissent à vilissimo homine multò minora nisi grati essemus, non audeamus secura fronte coram illo comparere. Eheu quantopere igitur percelli debemus, ne qui ita immemores sumus Domini Dei nostri in hac vita, nostrum ipse obliviscatur in altera.

Id ne olim eveniat æmulamini Psaltem, & poni te corda vestra in virtute ejus, & distribuere domos ejus, id est expendite beneficiorum distributionem tam aptè à Deo factam in domibus suis, ut enarretis in progenie altera. Quoniam hic est Deus, Deus noster in æternum, & in sæculum sæculi, ipsa laus & gloria nunc & in perpetuum. Amen.

Ps. 47. 14.

